

sluit niet uit dat de NS zich hier alsnog bij aansluit. "Maar we hebben ons nu vooral geconcentreerd op het beter beschermen van onze automaten."

LOAD-DATE: May 28, 2009

Copyright 2009 AD NieuwsMedia BV
All Rights Reserved

AD/Haagsche Courant

29 mei 2009 vrijdag

SECTION: HCST01; Blz. 1

LENGTH: 342 woorden

HEADLINE: Voorlopig geen eerste boring naar aardwarmte - Knelpunten zorgen voor vertraging

BODY:

WESTLAND

De eerste boring naar aardwarmte in Westland laat nog op zich wachten. Tuinders die een boring willen verrichten, lopen tegen zóveel knelpunten aan dat de eerste boor voorlopig nog niet de grond in kan.

Dit bleek gistermiddag tijdens een bijeenkomst bij de tomatenkwekerij van de gebroeders Duijvestijn in Pijnacker, georganiseerd door het CDA. Een aantal CDA-politici uit de Tweede Kamer, provincie en diverse gemeenten was present om te praten over de kansen van aardwarmte voor de tuinbouw en woningbouw.

Vooraf de traagheid bij het verlenen van vergunningen bij diverse overheden is de kwekers een doorn in het oog. Zij willen graag vaart maken.

Ik heb nog steeds de opsporingsvergunning niet binnen," zegt Jos Scheffers uit Honselersdijk.

Hij wil liefst zo snel mogelijk gaan boren naar aardwarmte om daar zijn kas mee te verwarmen. Tegelijkertijd kunnen andere kwekers in de omgeving daar ook van profiteren.

Eén van de problemen vormt een garantieregeling van het ministerie van Economische Zaken.

Om zich te verzekeren tegen een misboring moet Scheffers een eigen risico betalen van 15 procent en een premie van 7 procent. De kans op een geslaagde boring moet dan wel 90 procent zijn.

Maar dan kan ik te weinig water naar boven pompen. Bij een kans van 50 procent lukt dat nog, maar dan wordt de premie drie keer zo hoog. Bij een misboring ben ik dan 1 miljoen euro kwijt." Volgens Scheffers is het van groot belang dat iemand gaat boren: Met die kennis kunnen we dan verder. Maar met zo'n garantiefonds neemt niemand het initiatief en blijft iedereen wachten." De invoering van een garantiefonds ligt nu overigens bij de Europese Commissie in Brussel. Die bekijkt of het geen staatssteun is.

Harry Groenewegen van LTO Glaskracht ziet het niettemin positief in. Hij verwacht dat er echt wel boringen komen in Westland. Maar dan moet de garantieregeling anders," zegt hij.

Tijdens de bijeenkomst wordt dit issue besproken. Burgemeester Buddenberg liet weten alle 'ruis' te willen wegnemen en de tuinders alle ruimte te geven om door te kunnen gaan.

CDA europarlementariër Cornelis Visser leidt de discussieronde in. Hoofdprobleem wordt gezien is de lange doorlooptijden van een aanvraag. Dit geldt ook voor de garantstelling vanuit EZ. Als er minstens 90% kans is op een succesvolle boring, de ondernemer zelf 15% eigen risico neemt en een premie betaalt van 7% wil de overheid garant staan voor een eventuele misboring. De ondernemer moet veel te lang wachten op deze garantstelling, wat hem iedere dag geld kost. De tuinders gaven aan dat tegenwerking door dit stroperige besluitvormingsproces ook uitstraalt naar andere ondernemers, die hierdoor niet snel de stap zullen nemen over te gaan op aardwarmte. Zowel 2^e kamerlid Schreijer als Provinciale Staten zeggen zich hard te willen maken voor het oplossen van deze knelpunten die het werk van de tuinders blokkeren.

De bijeenkomst werd beëindigd met een aantal concrete toezeggingen.

Bob van de Deijl van CDA Pijnacker-Nootdorp gaf toe dat de gemeente een valse start te hebben gemaakt met het neerleggen van een concurrerende aanvraag. Hij zegde toe bij het vaststellen van de Jaarnota € 235.000 te willen reserveren voor onderzoek naar aardwarmte. Met dit onderzoek kan de achterstand op de omliggende gemeenten snel worden ingehaald en kan voortaan met Westland en Lansingerland gezamenlijk worden opgetrokken.

De Provincie bij monde van Koos Verbeek liet weten dat juist in deze tijd van recessie het belangrijk is ondernemers te steunen. Er is een subsidiepot van 5 miljoen Euro voor investeringen in duurzaamheid en getracht zal worden minimaal een deel hiervan aan dit project te besteden.

Kamerlid Mw. Schreijer ontvangt nog deze week een petitie met knelpunten vanuit LTO-Glaskracht en zal die inbrengen in het Health Check overleg in de 2^e Kamer. Ook CDA europarlementariër Cornelis Visser zegde toe te onderzoeken in hoeverre de bestaande knelpunten wat betreft de garantstelling ook vanuit 'Europa' kunnen worden opgelost..

Noot voor redactie:

Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met Bob van der Deijl (fractievoorzitter CDA Pijnacker-Nootdorp) 06-54987630 Of Monique de Veld-van Hassel (organisator) 0623552298

Home / Teelt / Aardwarmteprojecten lopen spaak

Aardwarmteprojecten lopen spaak

29 mei 2009 - De telers die willen investeren in aardwarmte lopen tegen allerlei knelpunten. Hierdoor komen projecten niet van de grond. Zo wordt de tussendoelstelling van 500 ha glastuinbouw in 2011 met aardwarmte nooit gehaald.

Dat bleek gisteren op een bijeenkomst georganiseerd door CDA Pijnacker-Nootdorp. Op de bijeenkomst maakten drie telers die met aardwarmte aan de slag willen, hun knelpunten duidelijk kenbaar. Zo vinden zij de garantieregeling van EZ voor een misboring die momenteel voorligt in Brussel een 'kansloze regeling'. In de garantieregeling, die garant moet staan bij een misboring, staan onwerkbare voorwaarden. Hierin staat bijvoorbeeld dat een boring minimaal 90 procent kans op succes moet hebben. "Niet één teler haalt die zekerheid van negentig procent", zegt Jos Scheffers potplantenteiler uit Honselersdijk. "En dus durft niemand te boren."

GERELATEERD:

Greenery weigert asperges van Somerense Bedrijven kunnen besparen met energie-inkoop
Verskampioenschappen op vakbeurs Innofresh

Kort dag

Een ander knelpunt van de telers is dat zij dan wel via de MEI-regeling geld toegekend hebben gekregen, maar dat geld alleen krijgen ze alleen als ze binnen twee jaar boren. Gezien de haperende garantieregeling en de soms trage medewerking van hogere en lagere overheden die zoekende zijn naar een manier om met het nieuwe aardwarmte-fenomeen om te gaan, wordt dat kort dag. LTO Noord Glaskracht is bang dat wanneer er te lang wordt gewacht met boren, het toegekende geld terug moet naar de overheid en dan voor de sector vervalt. Burgemeester Sjaak van der Tak van gemeente Westland pleitte gezien de grote belangstelling voor aardwarmte om meer geld beschikbaar te stellen voor de MEI-regeling.

Geen financiering van banken

De telers lopen er ook tegenaan dat de banken niet te porren zijn voor financiering van aardwarmteprojecten. "Banken rekenen met een terugverdientijd van tien jaar, maar voor een aardwarmteproject rekent een teler met een terugverdientijd van 15 tot 20 jaar", aldus energie-adviseur Ronald-Jan Post van DLV Glas en Energie. Bovendien zegt de bank dat telers die willen clusteren in een aardwarmteproject garant voor elkaar moeten staan.

Bron: DeGroentenenFruit.nl – Auteur: Ellis Langen

Mastwijk J.J.

Van: Radboud Vorage [rvorage@projectenltonoord.nl]
Verzonden: woensdag 27 mei 2009 12:54
Aan: Mastwijk J.J.
Onderwerp: RE: Aardwarmte in de koekoekspolder en ervaringen/knelpunten

Beste heer Mastwijk,

Graag informeer ik u over de voortgang van het aardwarmte project in de Koekoekspolder in IJsselmuiden/Kampen. Ondanks de wat lastige economische situatie in de glastuinbouw wordt stevig doorgewerkt om een tweetal aardwarmte bronnen te realiseren. De tuinders zullen geclusterd gebruik gaan maken van deze bronnen, waardoor de warmte optimaal benut kan worden en de investeringskosten (rente en aflossing) gedeeld kan worden. Een groep van 10 tuinbouwbedrijven zullen van de beide bronnen gebruik gaan maken. Mogelijk dat in een latere fase een derde bron gerealiseerd kan worden. Er is hier reeds interesse voor bij andere ondernemers. Door de gekozen (gebieds)aanpak kan een en ander optimaal ingepast worden en kan de levering/benutting van aardwarmte geleidelijk groeien met de vraag op de bedrijven. Zoals het er nu uitziet kan door de toepassing van beide bronnen (begin 2011) ongeveer 9 miljoen aardgas equivalenten uitgespaard worden. dit komt neer op een reductie van de uitstoot van CO2 met 16.500 ton per jaar.

Ondanks de grote besparingen op het gebied van aardgasgebruik en CO2-reductie komen we toch nog een aantal problemen tegen.

Hieronder wat signalen die ik uit de Koekoekspolder en de betrokken partijen opgevangen heb.

De huidige risicoregeling voor boringen naar aardwarmte lijkt minder toepasbaar.

- De premie van 7% is erg hoog. Bij een boring (doublet) van 6 miljoen euro is dit meer dan 400.000,-- Dit is voor een innovatieve technologie te hoog. De eerste boorders zullen onevenredig veel risicopremie moeten betalen. Later boringen worden door de ervaringen van eerdere boringen goedkoper. Bovendien werpt het een grote drempel op voor ondernemers om dit te financieren. Een premie van 2 tot 3% lijkt meer redelijk. Daarnaast is het eigen risico van 15% ook stevig. 5% lijkt meer op z'n plaats.
- De risicoregeling gaat uit van P90 waarden. Hier horen relatief lage debieten bij. Het is beter om uit te gaan van P50 waarden. Immers dit is het gemiddelde wat verwacht mag worden. Veel projecten zullen niet doorgaan als van de P90 waarde uitgegaan moet worden. Verzekeren op basis van P90 waarden lijkt niet zinvol, omdat het meestal geen rendabel debiet oplevert en.
- Er zou geregeld moeten worden om de MEI-subsidie ook bij te laten dragen als de eerste boring niet succesvol is. Immers er is dan reeds ongeveer 3 miljoen aan kosten gemaakt. Op dat moment kan bij een teleurstellend boorresultaat besloten worden om niet de tweede boring plaats te laten vinden. Een deel van de kosten zijn dan gemaakt, echter de beoogde reductie in het gebruik van aardgas en CO-2-reductie zal niet gerealiseerd worden.

Het tot stand komen van de risicoregeling duurt lang. Voor een aantal projecten die een MEI-subsidie hebben gekregen wordt de termijn kort. Immers deze projecten moeten binnen 2 jaar gerealiseerd/operationeel zijn.

Tenslotte zit er een spanningsveld tussen de MEI-subsidie en het mede aan de basis liggende geologische onderzoek. Het geologische onderzoek geeft een indicatie van de mogelijk te verwachten debieten en temperatuur (dus met onzekerheden). Hier wordt in de MEI mee gerekend, echter de uiteindelijke temp en debiet is pas duidelijk nadat daadwerkelijk geboord is. Dus er is pas zekerheid over de besparing van CO2 en aardgas equivalenten, nadat het gerealiseerd is. Als de boring iets tegenvalt, kan het lastig worden om precies de opgegeven besparingen te realiseren. Hier moet door de subsidieverlener soepel mee omgegaan worden.

Tenslotte lopen we tegen problemen aan om de aardwarmtebronnen te financieren. Banken zijn terughoudend en de huidige tuinbouw gaat door een moeilijke fase (met name prijsvorming van producten). Er is aandacht nodig om te komen tot passende financieringsvormen die passen bij de lasten die de bedrijven de komende jaren kunnen op brengen.

Ik hoop dat u met deze mail weer goed op de hoogte bent van de ontwikkelingen in het glastuinbouwgebied

2-6-2009

Koekoekspolder en de knelpunten die ervaren worden.

Met vriendelijke groet,
Projecten LTO Noord

Radboud Vorage
Projectleider senior

Keulenstraat 12
Postbus 126
7400 AC DEVENTER
T 088 888 66 77
F 088 888 66 70
M 06 139 235 84
E rvorage@projectenltonoord.nl
I www.projectenltonoord.nl
KvK 34110943

Van: Radboud Vorage
Verzonden: di 25-11-2008 16:47
Aan: j.mastwijk@tweedekamer.nl
Onderwerp: Aardwarmte in de koekoekspolder en ervaringen/knelpunten

Beste heer Mastwijk,

Ik heb net op internet uw emailadres gevonden. Bijgevoegd de toegezegde notitie over het aardwarmte initiatief waar de tuinders in de Koekoekspolder zich voor inzetten.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Indien u vragen heeft ben ik via onderstaande gegevens bereikbaar.

Met vriendelijke groet,
Projecten LTO Noord

Radboud Vorage
Projectleider senior

Keulenstraat 12
Postbus 126
7400 AC DEVENTER
T 088 888 66 77
F 088 888 66 70
M 06 139 235 84
E rvorage@projectenltonoord.nl
I www.projectenltonoord.nl
KvK 34110943